

PM

Arkeologisk utredning i Klingsta, Tuna socken.

Fastighet: Klingsta 3:3, Tuna socken
Sundsvalls kommun, Medelpad, Västernorrlands län

Rapport 2017:24
Maria Lindeberg

Murberget Länsmuseum Västernorrlands dnr: 2017/192

Län: Västernorrland

Kommun: Sundsvall

Landskap: Medelpad

Socken: Tuna

Fastighet: Klingsta 3:3

Raä nr: –

PM - Arkeologisk utredning i Klingsta, Tuna socken. Fastighet Klingsta 3:3

Murberget Länsmuseum Västernorrland. Rapport nr: 2017: 24

Framsidesbild: Ettöring från 1700-talet, hittat vid utredningen.

ISSN 2000-0111

© 2017 Murberget Länsmuseum Västernorrland, Härnösand.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Bakgrund	2
Syfte	2
Områdesbeskrivning och fornlämningsbild.....	2
Tidigare antikvarisk verksamhet	4
Redovisning av arbetet.....	4
Referenser.....	7
Tekniska och administrativa uppgifter.....	7
Bilagor.....	8
1. Schaktplan.....	8
2. Fotoförteckning	12
3. Foto	13
4. Konserveringsrapport	16

Sammanfattning

Murberget har på uppdrag av Länsstyrelsen Västernorrland utfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Klingsta 3:3 i Tuna sn, Sundsvall. Utredningen genomfördes med anledning av planerad nybyggnation av villa och syftet med undersökningen var att fastställa om det fanns okända fornlämningar inom utsatt område. Arbetet utfördes 14 november 2017.

Utredningsområdet består av åker/lägda. Grävmaskin användes för att ta upp schakt och matjorden banades av skiktvis. Ytorna genomsöktes även med metalldetektor. Schakten mättes in med RTK och fotograferades med digitalkamera. Nio schakt grävdes, de upptog en sammanlagd yta av ca 320 m².

Ett par äldre diken påträffades vid schaktningen, och områdets södra del var ganska blött vid undersökningstillfället. I områdets norra del fanns två stolphål av sentida karaktär. De få fynd som påträffades bestod av fåtal spikar, någon enstaka bit tegel och en 10-öring från 1928 (ej sparade) samt ett 1700-talsmynt som har tillvaratagits och konserverats.

Ingen fornlämning påträffades inom undersökningsområdet.

I skogskanten nordväst om undersökningsområdet fanns ett vällagt odlingsröse med delvis sorterade stenstorlekar, som är bra om det visas hänsyn vid markarbeten. Det är inte ovanligt att röjningssten lagts på gravrösen och närheten till gravhögarna Raä 91 (ca 50 meter) gör röset extra intressant.

Bakgrund

Inför byggande av ett bostadshus på fastigheten Klingsta 3:3 i Tuna socken, Medelpad har Länsstyrelsen i Västernorrland beställt en arkeologisk utredning av Murberget Läns museet Västernorrland.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att med sökschakt klargöra om tidigare okänd fornlämning fanns och i så fall skulle beröras av planerad byggnation.

Områdesbeskrivning och fornlämningsbild

Tuna socken och området kring Klingstatjärn är rikt på fornlämningar och särskilt från järnålder. Närmast utredningsområdet, ca 60 meter mot väster, finns två högar; Raä 91. Övriga fornlämningar inom 500 meter består av gravar, gravfält, boplatser och husgrundsterrasser (se tabell 1).

Utredningsplatsen ligger i odlingsmark intill en byväg/skogsväg (NÖ-SV). I väster finns Ängesberget, med två gravhögar (Raä 91) och en stensättning (Raä 283) i sluttningarna mot Ö och SÖ. Fastigheten samt utredningsplatsen ligger ca 600 meter väster om Klingstatjärns södra del. Jordbruksmark med tillhörande bebyggelse finns runt hela tjärnen, utom vid Tunomsberget i SÖ.

På storskifteskartan från 1766 finns inga byggnader inom utredningsområdet. Nuvarande väg i S finns med på kartan och är noterad som *väg från kyrkan*.

Tabell 1. Fornlämningar som ligger inom 500 meter från utredningsområdet.

Tuna 91	Högar
Tuna 283	Stensättning
Tuna 92	Grav och boplatsoområde. Högar och husgrundsterrass.
Tuna 213	Gravfält, överodlat
Tuna 95	Gravfält
Tuna 210	Hög
Tuna 253	Grav och boplatsoområde. Högar och husgrundsterrass.
Tuna 90	Gravfält
Tuna 265	Högar
Tuna 345	Kokgrop

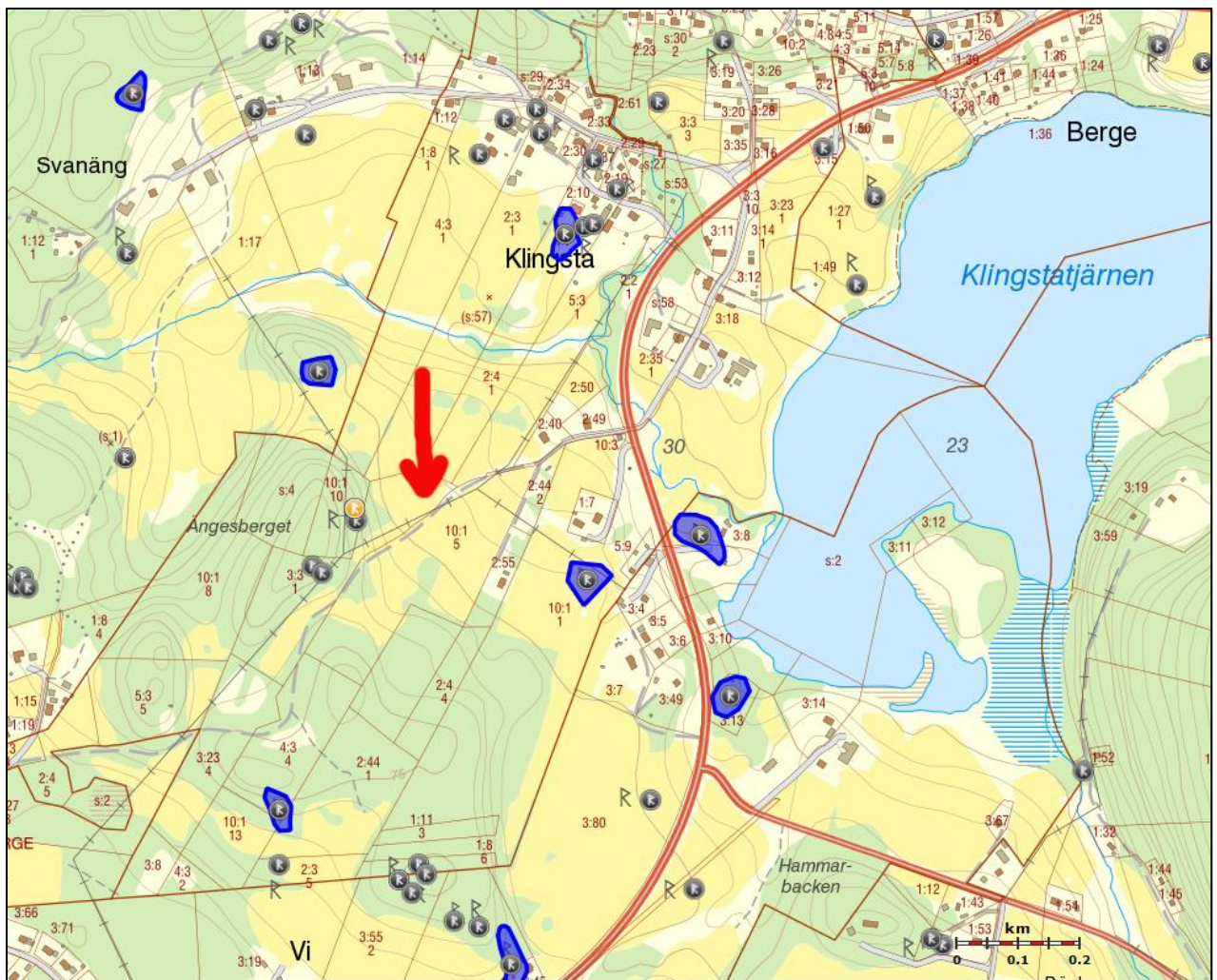

Fig. 1. Översiktskarta med fornlämningar markerade från FMIS. Undersökningsområdet vid röd pil.

Fig. 2. Utdrag ur Storskifteskartan 1766. Undersökningsområdet vid röd pil.

Tidigare antikvarisk verksamhet

Murberget har tidigare gjort en utredning inför byggnation på fastigheten 2:55, ca 150 meter sydöst om undersökningsplatsen (dnr 2008/368). Ingen fornlämning påträffades inom det utredda området.

Redovisning av arbetet

Grävmaskin användes för att ta upp schakt och matjorden banades av skiktvis. Ytorna genomsöktes med metalldetektor. Schakten mättes in med RTK och fotograferades med digitalkamera.

Nio schakt grävdes, de upptog en sammanlagd yta av ca 320 m².

Jordmånen bestod av lera/ler-mjäla. Tjockleken på matjorden var mellan 0,2-0,3 m tjock, jorden hade plöjts djupt och plogfårar gick ned i orörda lager.

Två stolphål som gav ett sentida intryck hittades, samt överplöjda diken på två ställen. Ett mynt från 1700-talet hittades och har tillvaratagits och konserverats. I övrigt hittades ett fåtal spikar, någon enstaka bit tegel och en 10-öring från 1928.

Inga anläggningar från förhistorisk tid påträffades inom utredningsområdet.

I skogskanten V-NV om undersökningsområdet fanns ett odlingsröse med fint lagt mittparti. Det ligger ca 50 meter från gravarna Raä 91.

Fig. 3. Översikt med schakten markerade med blått.

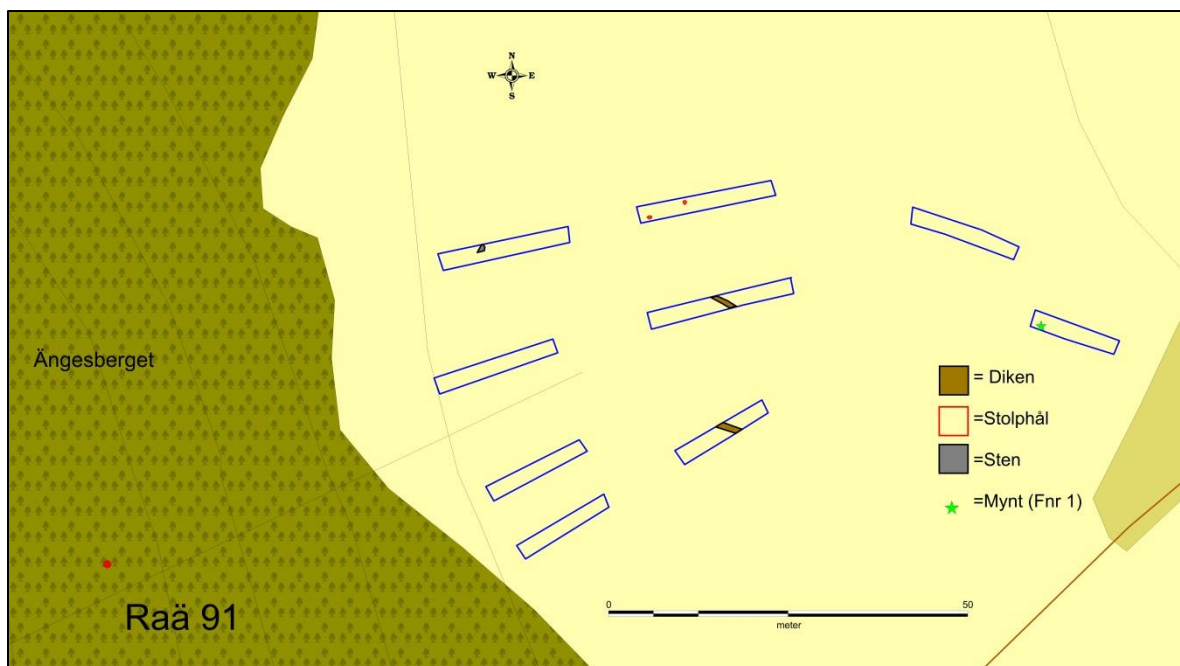

Fig.4. Schaktkarta, schakten markeras av blå linjer.

Fig. 5. Schaktet med stolphålen, vy mot öster.

Fig. 6. Röset i skogskanten NV om utredningsområdet.

Referenser

Referenser - internet

FMIS Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem. www.fmis.raa.se

RIKMV Riksintresseområden för kulturmiljövården. www.gis.lst.se

LMV Lantmäteriets historiska karttjänst. www.lantmateriet.se

Tekniska och administrativa uppgifter

Murberget Läns museet Västernorrlands dnr: 2017/192

Län: Västernorrland

Landskap: Medelpad

Kommun: Sundsvall

Socken: Tuna

Fastighet: Klingsta 3:3

Utredningsytans mittpunkt: X6911534 Y613460

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

RAÄ nr: ingen fornlämning

Höjd över havet: 48-51 m ö h

Uppdragsgivare: Länsstyrelsen i Västernorrland

Fältarbetstid: 2017-11-14

Fältpersonal: Maria Lindeberg

Rapportsammanställning: Maria Lindeberg

Kartering: RTK-GPS, programvara MapInfo

Dokumentationsmaterialet förvaras på Murberget Läns museet Västernorrland.

Ett mynt har tillvaratagits och konserverats.

Bilagor.

1. Kartor

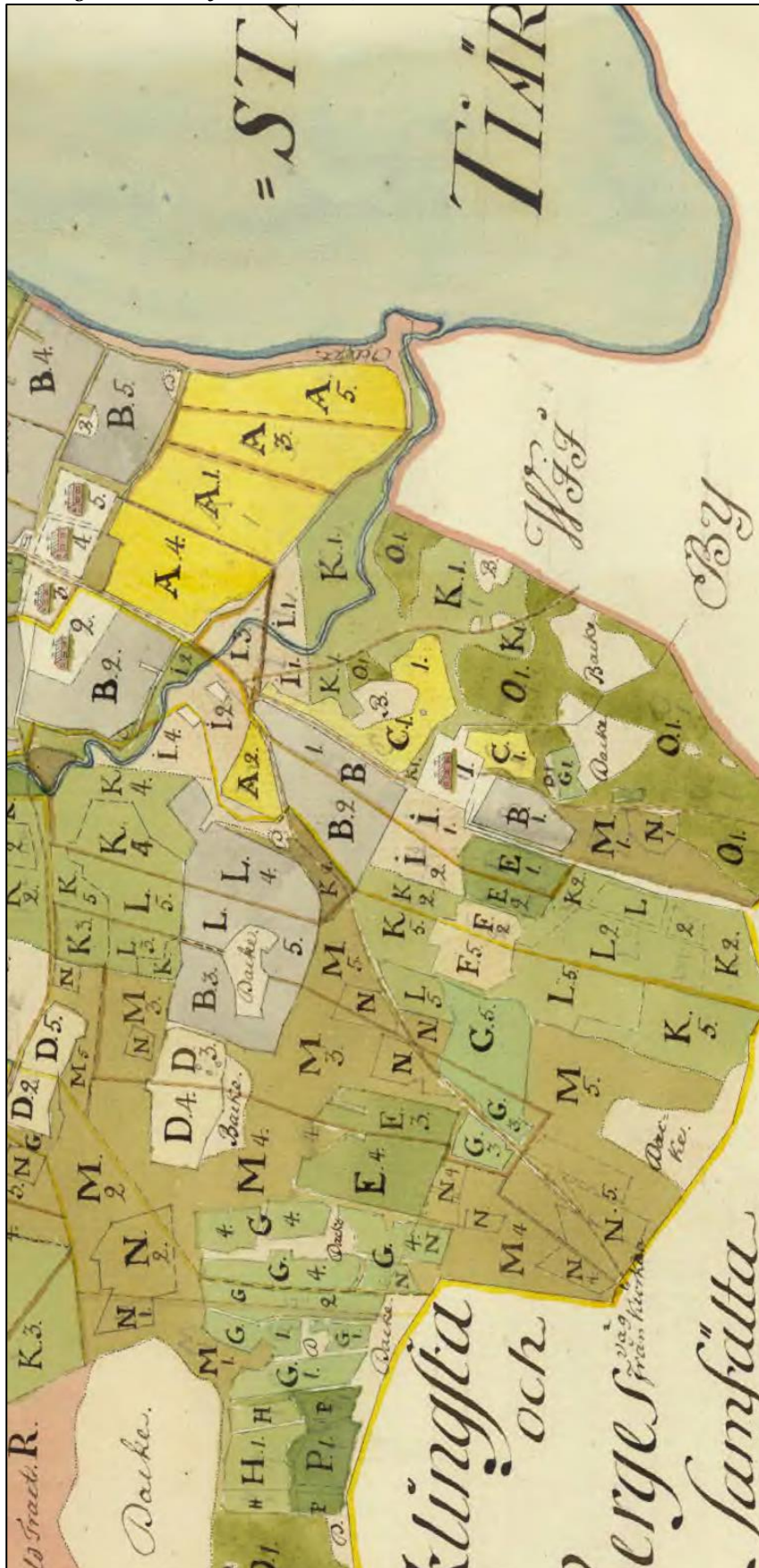
Översikt med schakt (blå) vid blå pil. Fornlämningar från FMIS markerade med rött.

Ortofoto med undersökningsområdet inritat med rött.

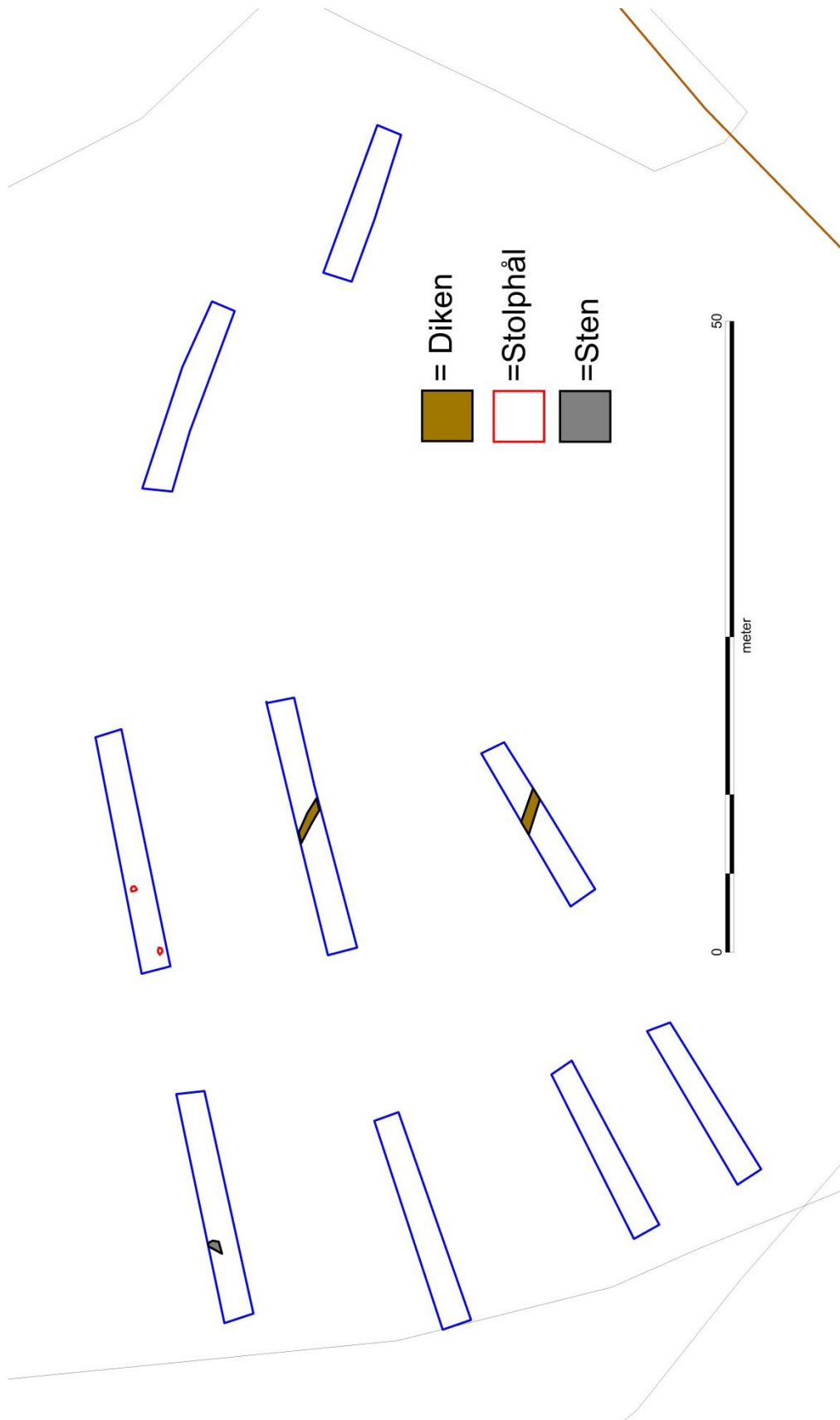

Utdrag ur Storskifteskartan 1766 (Lantmäteriets Historiska kartor).

2. Schaktplan

Schakten markerade med blått.

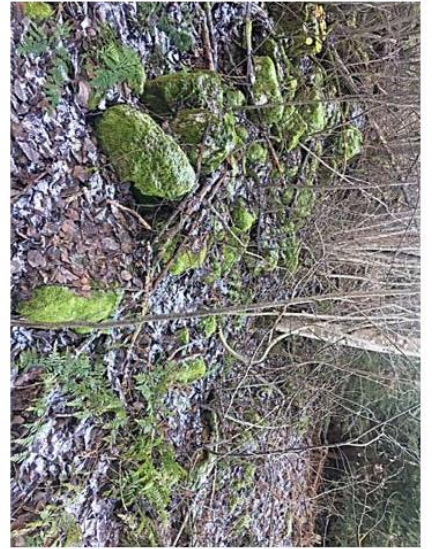
3. Fotoförteckning.

bild nr	motiv	riktning mot	fotograf
2759	Översikt innan schaktning	N-NÖ	Maria Lindeberg
2760	Översikt innan schaktning	N-NÖ	Maria Lindeberg
2761	Översikt innan schaktning	N-NÖ	Maria Lindeberg
2762	Översikt innan schaktning	NV	Maria Lindeberg
2763	Översikt innan schaktning		Maria Lindeberg
2764	Översikt innan schaktning	SÖ	Maria Lindeberg
2765	Schakt med dike i S delen av UO	V	Maria Lindeberg
2766	igenläggning	SÖ	Maria Lindeberg
2767	Schakt i SV delen av UO	NÖ	Maria Lindeberg
2768	Schakt med sten i NV delen av UO	V	Maria Lindeberg
2769	Schakt med (sentida) stolphål, N delen av UO	NÖ	Maria Lindeberg
2770	Översikt mot norr	N	Maria Lindeberg
2771	Översikt mot SÖ	SÖ	Maria Lindeberg
2772- 2773	Stolphål, A1		Maria Lindeberg
2774- 2776	Stolphål, A2		Maria Lindeberg
3452- 3454	Odlingsröse (?) i skogskanten NV om UO	Ö	Maria Lindeberg
3455	Myntfynd i fält		Maria Lindeberg
3469- 3470	Myntfynd på mm-papper		Maria Lindeberg

4. Foto

5. Konserveringsrapport

Konserveringsrapport

20180202

1. Ärende: konservering av 1 kopparmynt

1.1. Fyndort: Me, Tuna sn, Klingsta 3:3, fnr. 1

2. Korrosionsstatus:

Kopparmyntets yta var i väldigt dåligt skick. Bitvis hade ytskiktet av lera och korrosion försvunnit. I detta skikt har rester av prägling funnits. De partier på myntet som fortfarande hade en beläggning uppvisade tendenser till avflagnande och var bitvis krackelerad. En mycket svag antydning till prägling syntes på ena sidan. Den metalliska kopparytan syntes bitvis och var skrovlig utan synlig prägling.

Ovan: före konservering.

Ovan: krackelerat ler och korrosionsskikt samt den metalliska ytan.

Myntet är troligen från "Nyare tid", eventuellt står det 1 öre på vänstra sidan av krysset och ett litet s på högra sidan (se pilar nedan).

Ovan: efter konservering.

Besöksadress
Riddargatan 13 (Armémuseum),
Stockholm
Postadress
Acta KonserveringsCentrum AB
Riddargatan 13 D
114 51 Stockholm

Telefon
070 759 29 41
073 360 74 73

E-post
sophie.nystrom@actakonservering.se
info@actakonservering.se
www.actakonservering.se

Bankgiro
230-7155

Organisationsnummer
556744-7395
Företaget godkänt för F-skatt

3. Konservering

Myntet undersöktes inledningsvis okulärt under mikroskop och fotograferades.

Därefter bearbetades det försiktigt under mikroskop med hjälp av skalpell, bambustickor och penslar med syfte att avlägsna överflödiga korrosionsprodukter och förtydliga eventuell prägling. I samband med detta fick myntet konsolideras med 7% Paraloid i etanol tre gånger då ytskiktet satt så löst på ytan och uppvisade tendenser till sprickbildningar och avflagnande. Myntet fick torka i ett par timmar mellan varje applicerad konsolidering.

Efter avslutad frampreparering ytskyddsbehandlades myntet med lite mikrokristallint vax som applicerades med hjälp av en mjuk roterande gethårstrissa.

Konservator
Sophie Nyström

Besöksadress
Riddargatan 13 (Armémuseum),
Stockholm
Postadress
Acta KonserveringsCentrum AB
Riddargatan 13 D
114 51 Stockholm

Telefon
070 759 29 41
073 360 74 73

E-post
sophie.nystrom@actakonservering.se
info@actakonservering.se
www.actakonservering.se

Bankgiro
230-7155

Organisationsnummer
556744-7395
Företaget godkänt för F-skatt

Murberget Länsmuseum Västernorrland
Rapportnummer 2017:24